

Čís. 487.

Kdo bezprávně osvojil si vládu nad cizí věcí, jest práv z jejího poškození po dobu, dokud věc jest v jeho moci.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1920, R II 57/20.)

Žalovaný přiměl žalobcova kočího, by mu za odměnu vyvezl popel do řeky. Stalo se tak bez žalobcova vědomí, ač žalovaný věděl, že koně i povoz jsou majetkem žalobcovým. Když kočí popel do rozvodněné řeky odvozil, chtěl očistiti vůz a vybroditi koně, zajel v řece podél břehu kousek dále, koně zapadli do prohlubiny, utonuli a zmizeli i s vozem a příslušenstvím. Žalobu o náhradu škody procesní soud první stolice zamítl. **Důvody:** Žalovaný byl si toho vědom, že, dávaje kočímu příkaz, by mu odvezl popel ze dvora do řeky, pořizuje o věci mu nepatřící, věci cizí, nepatřící ani kočímu, a jest toto jeho jednání přímým zasáhnutím do vlastnického práva žalujícího majitele koní a povozu. Poněvadž pak zasáhnutí toto událo se bez vědomí a bez svolení žalujícího, jest po rozumu § 1311 obč. zák. v jednání tomto spatřovati zavinění žalovaného, a ručil by žalovaný dle tohoto zákonného předpisu za veškeru škodu, která by jinak nebyla vznikla, kdyby vyhověno bylo v tomto případě podmínce druhé, totiž, kdyby zde byla příčinná souvislost mezi tímto zaviněním žalovaného a způsobenou škodou. Leč ze zjištěných okolností plyne, že mezi příkazem, jež dal žalovaný kočímu a mezi zánikem žalobcových koní, dek, postrojů a povozu vůbec není zákonem žádané příčinné souvislosti, poněvadž zánik těchto věcí nestal se v době, kdy žalovaný s koňmi a věcmi žalobcovými nakládal, neboť skončilo se tím okamžikem, kdy popel s fůry byl složen a tím kočí nařízení žalovaného vyhověl. Další jednání kočího nesouvisí již s příkazem žalovaného, nýbrž jest samostatným výronem vůle kočího, jež s řízením koní byl dobře obeznámen a jež již před tím, než popel od žalovaného odvázel, o tom se zmínil, že bude téhož dne plavit koně. Co vyplynulo z tohoto dalšího počínání si kočího, nelze uváděti v příčinnou souvislost s jednáním žalovaného. **O d v o l a c í s o u d** žalobě vyhověl. **Důvody:** Soud první stolice usuzuje zcela správně, že jednání žalovaného jest zasáhnutím do vlastnického práva žalobcova, že jest činem protiprávním, poněvadž se stalo bez vědomí a svolení majitele povozu a že tudíž žalovaný podle § 1311 obč. zák. ručí za škodu, která by se jinak nebyla stala. Ostatně i kdyby žalovaný nebyl snad určitě věděl, komu koně patří, bylo by mu za vinu přičítati, že si kočího k práci zjednal, nepřesvědčiv se, smí-li s povozem libovolně nakládati. Než nelze souhlasiti s názorem soudu první stolice, pokud jde o příčinnou souvislost nehody s činností žalovaného. Ježto žalovaný nevykázal kočímu místo, kde má popel složití a kočí zajel z vlastního popudu do vody, jest ovšem jeho jednání, pokud jde o zodpovědnost žalovaného, považovati za náhodu. Avšak podle § 1311 obč. zák. ručí, kdo k náhodě vinou svou dal podnět, kdo bez pilné potřeby do cizích záležitostí se vmísil, za veškeru škodu, pokud by se náhoda nebyla přihodila. Jak sluší rozuměti slovům »kdo svou vinou k náhodě podnět dal« vysvítá z ustanovení § 979 a 965 obč. zák. Podle § 979 obč. zák. vypůjčitel práv jest nejen ze škody, která způsobena byla jeho vinou,

nýbrž také, právě tak jako schovatel podle § 965 obč. zák. ze škody nahodilé, ku které bezprávným jednáním dal podnět a podle § 965 obč. zák. ručí uschovatel, který uschované věci užívá, neb ji bez potřeby a svolení ukladatele jinému do schování dá, nebo s vrácením prodlévá za škodu, která by věc u ukladatele nebyla stihla, aniž by se mohl vymlouvat na náhodu. Z těchto ustanovení vyplývá, že žalovaný, byť i nepřivodil ani přímo ani nepřímo událost, která bezprostředně měla škodu v zápětí, přece za ni ručí, ježto by se nebyla přihodila, kdyby, si byl žalovaný nebyl bezprávně osoboval užívání věcí žalobcových, a že ručí po celou dobu, po kterou věci žalobcových užíval, tudíž od doby, kdy kočí na jeho dvůr vjel až do doby, kdy by se byl vrátil, poněvadž i zpáteční cesty bylo zapotřebí, by byly věci opětně majiteli vráceny. Jelikož jest výpovědí kočího zjištěno, že by, kdyby nebyl jel s popelem, nebyl s koňmi zajel na místo, kde se mu neštěstí přihodilo, jest tím dokázáno, že by se škoda nebyla stala, kdyby žalovaný nebyl kočímu dal příkaz, by mu popel vyvezl, čímž jest splněna zákonem požadovaná souvislost mezi jednáním žalovaného a povstalou škodou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud dovodil správně, že jsou dány oba předpoklady pro náhradní povinnost žalovaného, jak bezprávnost jeho jednání, tak i příčinná souvislost tohoto jednání se škodou žalobci povstalou. Bezprávnost jeho jednání spočívá v tom, že kočímu, o němž věděl, že koně a vůz s příslušenstvím nejsou jeho majetkem a že se mu jedná o vedlejší výdělek, o němž jeho službodárce neví, dal příkaz k odvážení popele, tudíž použil kočího jako člověka svého a osoboval si nad povozem moc jako nad věcí jemu náležející. Tím zřejmě zasáhl do vlastnického práva žalobce, jenž o jednání jeho nevěděl a k němu svolení nedal, způsobem bezprávným, poněvadž jen vlastník jest dle zákona (§ 354 obč. zák.) oprávněn se svou věcí dle libovůle nakládati a každého jiného z toho vyloučiti. Avšak i příčinnou souvislost mezi bezprávným jednáním žalovaného a škodou žalobci povstalou dlužno považovati za prokázanou. V tomto ohledu jest rozhodnou skutečností, že nehoda by se nebyla přihodila, kdyby žalovaný nebyl bezprávně nakládal s povozem proti vůli vlastníkovi. Neboť jen proto, že dal kočímu příkaz, by mu popel vyvezl, jel kočí v místa, kde se nehoda udála, kamž by jinak, vykonáváje příkaz svého pána, nebyl býval jel, anť žádný moudrý hospodář by nedopustil, by čeledín jeho odvážel popel do řeky rozvodněné. Nehoda stala se však také při vykonávání bezprávného příkazu, ježto, jak odvolací soud správně vytknul, neskončila se bezprávná dispoice žalovaného s povozem žalobcovým již tím okamžikem, kdy popel s vozem byl složen, nýbrž teprve tehdy, kdy povoz vrácen byl opětně majiteli. Tím je dána zákonem požadovaná příčinná souvislost mezi jednáním žalovaného a povstalou škodou a tento není vyviněn ani zaviněn kočího, poněvadž uvedl vše v pohyb svým bezprávným příkazem a jde tudíž na jeho vrub a nikoli na vrub žalující strany vše, co kočí, prováděje jeho bezprávný příkaz, přivodil. Právní posouzení věci odvolacím soudem jest proto bezvadné.